

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск № 25 (липень-вересень 2015 року)

10 липня 2015 року Президент України [підписав Закон № 521-VIII](#) "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях". 8 вересня уряд затвердив план заходів із впровадження ЕІТІ ([Розпорядження № 910-р](#)), а 14 вересня визначив Мінфін як адміністратора єдиного веб-порталу використання публічних коштів ([Постанова № 694](#), [Розпорядження № 911-р](#)).

15 вересня Верховна Рада [прийняла законопроект №2087а](#) щодо реформи держзакупівель Мінекономрозвитку створило [Дерегуляційний офіс](#), метою якого є систематичний перегляд регуляторного середовища, оцінка ефективності й доцільності кожного обмежувального заходу. З інших прогресивних кроків – прийняття Порядку розгляду електронної петиції ([Указ № 523/2015](#)) та створення спеціального розділу на сайті Президента.

Урядом запущено сайт program.kmu.gov.ua як електронний звіт, в якому в режимі реального часу кожне міністерство (у т.ч. [Міненерговугілля](#)) публікує дані про стан виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів.

10 липня на засіданні Національної ради реформ прогрес у реалізації Програми енергонезалежності та реформи енергетики за I півріччя 2015 року [оцінений у 29% \(нижче очікування\)](#).

29 липня начальник Управління європейської інтеграції Міненерговугілля М.Бно-Айріян повідомив, що відомство запропонувало ЄС ["перезавантажити" взаємовідносини](#) в енергетиці та укласти новий Меморандум про взаєморозуміння.

7 серпня Міненерговугілля оприлюднило [проект документу "Нова Енергетична стратегія України: безпека, енергоефективність, конкуренція"](#). 1 жовтня відбувся другий [українсько-японський семінар з питань енергетичної безпеки](#), в ході якого Україні вручено Стратегічний план реформування енергетичної галузі ("Майстер план").

27 серпня представники уряду, зокрема міністр В.Демчишин, [взяли участь](#) в урочистостях з нагоди 10-річчя заснування Енергетичного Співтовариства.

16 вересня Міненерговугілля затвердило оновлений склад багатосторонньої робочої групи для розроблення, втілення і моніторингу ефективності виконання реформ відповідно до зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства ([Наказ № 596](#)). До групи увійшли представники уряду, учасників ринку, профільних асоціацій та громадськості, у т.ч. від експертної коаліції "Енергетичні реформи".

22 вересня відбулася [дискусійна сесія "Енергетична дипломатія: нові виклики та можливості"](#), за підсумками якої міністр В.Демчишин ініціював [створення тактичної фокус-групи](#) для розробки стратегії позиціонування України на зовнішніх енергетичних ринках.

28 вересня відбулося [перше засідання Кластеру 3](#) (енергетика, транспорт, навколишнє середовище та сфера цивільного захисту) Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету Асоціації Україна – ЄС.

Дана публікація випущена в рамках проекту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості", що здійснюється ГО "Діксі Груп" спільно з Ресурсно-аналітичним центром "Суспільство і довкілля" за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Ресурсно-аналітичний центр
"СУСПІЛЬСТВО І ДОВКІЛЛЯ"

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of NGO "DiXi Group" and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у липні-вересні наступним чином:

У сфері безпеки постачань:

Уряд наполягає, що підготовка до опалювального сезону відбулася вчасно і якісно
24 липня урядом прийнято рішення про комплексні заходи щодо стабілізації роботи ТЕС і ТЕЦ для забезпечення надійності роботи енергетичної системи України в осінньо-зимовий період 2015/16 року ([Розпорядження № 765-р](#)).

28 липня при Міненерговугілля з метою "забезпечення надійного функціонування об'єктів паливно-енергетичного комплексу та запобігання терористичним актам на об'єктах ПЕК" створено Антикризисний штаб ([Наказ № 474](#)). Засідання відбуватимуться двічі на тиждень.

5 серпня уряд створив міжвідомчу робочу групу з підготовки об'єктів паливно-енергетичного комплексу до осінньо-зимового періоду 2015/16 року та його проходження ([Постанова № 549](#)), а також [доручив кожній області](#) створити комісії з підготовки до опалювального сезону. Окремо затверджено план заходів з підготовки до опалювального сезону ([Розпорядження № 809-р](#)), який є досить докладним, однак концентрується на накопиченні необхідних запасів вугілля на складах ТЕС і ТЕЦ, мазуту як резервного палива, а також закачування у підземні сховища газу в обсязі не менш як 17 млрд. кубометрів.

Примітно, що документом також доручено визначити можливості термінового придбання, транспортування та постачання палива у разі настання критичної ситуації в ОЕС України. Мінрегіон та Міненерговугілля отримали завдання підготувати перелік пріоритетів щодо захищених споживачів на випадок часткового відключення тепломереж і план заходів з обмеження обсягів постачання та відключення електроенергії.

Крім того, міністр енергетики В.Демчишин підкреслив, що "[пройти опалювальний сезон м'якше, без форс-мажорних випадків](#)" дозволить атомна енергетика. Зокрема, створено оперативні штаби з питань координації будівництва об'єктів для видачі потужностей Рівненської, Хмельницької та Запорізької АЕС ([Наказ Міненерговугілля № 541](#)).

Водночас, у Міненерго зазначили, що проблеми з підготовкою до опалювального сезону [можуть відбуватися через заборгованість підприємств](#). Саме тому 12 серпня Кабмін створив міжвідомчу робочу групу з питань погашення заборгованості за спожиті електричну енергію та природний газ ([Постанова № 585](#)). 19 серпня уряд схвалив додаткові заходи щодо погашення заборгованості за спожитий газ ([Розпорядження № 856-р](#)), якими на рік відстрочив сплату боргу перед "Нафтогазом" його ж дочірньої компанії "Газ України".

У вересні прем'єр-міністр [А.Яценюк звинуватив](#) Міненерговугілля у зриві підготовки до опалювального сезону, оскільки не накопичено достатньо вугілля. А віце-прем'єр В.Вошецький, який [очолював міжвідомчу робочу групу з питань підготовки до осінньо-зимового сезону](#), перед [відставкою](#) заявив, що уряд [не контролює ситуацію в енергетиці](#).

Разом із тим, [міністр В.Демчишин](#) поінформував про майже 2 млн. тонн вугілля на складах, для забезпечення нормальної роботи теплоелектростанцій потрібно ще близько 900 тис. тонн вугілля, яке буде закуплено до середини жовтня. Міненерговугілля затверджено обсяги запасів палива для забезпечення роботи електростанцій в осінньо-зимовий період 2015/16 року ([Наказ № 566](#)). Зокрема, для кожної енергогенеруючої компанії та ТЕС визначено цільовий показник по запасах вугілля та 10-денний запас мазуту як резервного палива. Примітно, що Міненерговугілля також підготувало інфографіку "[6 міфів підготовки до зими](#)" та презентацію про те, як ведеться підготовка до опалювального сезону в умовах початку реформ та старту процесу деолігархізації галузі.

У сфері постачання електроенергії, Україна шукає системні резерви та зовнішні можливості для посилення безпеки

Міненерговугілля розпочало регулярні зустрічі з учасниками ринку та посадовцями щодо [підготовки до зими](#), міністр В.Демчишин [поставив завдання завершити](#) ремонт енергоблоків

генеруючих підприємств у встановлені строки. За його словами, [можливо вчасно накопичити на складах потрібні](#) обсяги – після отримання кредиту в "Ощадбанку" в обсязі 2 млрд. грн., генеруючі підприємства, в [першу чергу "Центренерго"](#), мають почати закуповувати вугілля (у тому числі за кордоном); також триває робота щодо вивезення частини обсягів з зони АТО. Проблемою є також і висока заборгованість перед шахтарями, яка складає біля 500 млн. грн., і яка [може бути вирішена](#), за словами міністра В.Демчишина, у разі повернення боргів генерації за відвантажене у 2014-2015 роках вугілля.

Також Кабінет Міністрів схвалив рішення про ліквідацію деяких збиткових шахт ([Розпорядження № 696-р](#)), зокрема у Львівській, Волинській та Донецькій областях, а Міненерговугілля створило робочу групу з розроблення законопроекту про засади функціонування ринку вугільної продукції ([Наказ № 451](#)).

Щоб запобігти віяловим відключенням, ["Укренерго" звернулася до Міненерговугілля з проханням сприяти поверненню Бурштинської ТЕС](#), яка належить ДТЕК "Західенерго", в українську енергосистему. Також НКРЕКП [звернула увагу учасників ринку](#) на неприпустимість включення до витрат теплової генерації необґрунтованих витрат, що призводить до "уявних" збитків та невиконання плану накопичення вугілля.

Україна продовжує шукати альтернативних постачальників вугілля та [веде переговори із швейцарською компанією-дистриб'ютором](#) щодо постачання з РФ та Південної Африки. Водночас [Казахстан також готовий поставити](#) в Україну до 300 тис. т енергетичного вугілля. Щодо імпорту вугілля для потреб державної "Центренерго", за [словами міністра В.Демчишина](#), перемовини із низкою приватних постачальників "практично завершені, і, після закінчення усіх формальних процедур, можна буде назвати і постачальників і відповідну ціну".

Також в рамках підготовки до зими Міненерговугілля створило робочу групи з оптимізації споживання електроенергії, шляхом стимулювання до її споживання у нічний час (накази [№ 409](#) та [№ 414](#)). Не менш важливою для України стала й [зустріч Міненерговугілля та ЄБРР](#), де сторони обговорили чинні проекти та можливості щодо започаткування низки нових проектів у сфері енергетики, зокрема "Будівництво Канівської ГАЕС" та "Збільшення потужності Каховської ГЕС-2".

Також, через вдосконалення ефективності використання АЕС було збільшено виробіток на 2 млрд. кВт-год, що становить 10% від загального об'єму ринку атомної енергетики. Для посилення безпеки діяльності ядерної енергетики, уряд зареєстрував у парламенті [законопроект № 2290а](#), підготовлений Держатомрегулювання, який поширює деякі заходи державного нагляду не лише на ліцензіатів, а й на інших суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії. Натомість, група народних депутатів внесла [законопроект № 2360а](#) щодо ліцензування діяльності у сфері використання ядерної енергії, який передбачає непоширення окремих норм [Закону № 222-VIII](#) на ліцензування у сфері використання ядерної енергії, аргументуючи обмеженням повноважень та незалежності Держатомрегулювання, як органу регулювання.

У вересні Міністерство енергетики [опублікувало Наказ № 571](#), яким визначило "Укрінтеренерго" компанією, яка має забезпечити паралельну роботу енергетичних систем України та Росії в частині позапланових перетоків. Тим часом, Україна [відновила постачання електроенергії](#) до Польщі, яке було зупинене через критичні навантаження у спекотний літній період. Разом із тим, [під час зустрічі](#) "Укренерго" та польської PSE у серпні було обговорено переведення окремих блоків Бурштинської ТЕС на роботу в складі ОЕС України.

У сфері газу, уряд розробив та готовий до використання нових інструментів посилення безпеки постачання

28 серпня Міненерговугілля оприлюднило серію документів, спрямованих на посилення безпеки ринку газу. Мова йде про проекти наказів Міненерговугілля ["Про затвердження Правил про безпеку постачання природного газу"](#) та ["Про затвердження Плану дій на](#)

[випадок кризової ситуації з надходженням природного газу](#)", а також проект постанови Кабінету Міністрів ["Про порядок створення страхового запасу природного газу"](#).

Перший документ є основним підзаконним актом у сфері безпеки постачання газу, яка досягається через прогнозування та оцінку можливих ризиків та вжиття превентивних заходів для їх запобігання. Другий документ є основним підзаконним актом, який регулює підготовку до та реагування на кризову ситуацію з надходження газу. Він враховує результати стрес-тестів газових системи в ЄС та країнах Енергетичного Співтовариства, досвід кризових ситуацій 2009 і 2014 років, висновки Плану з підготовки ПЕК України до осінньо-зимового періоду 2015-2016 рр. та його проходження (розробленого із залученням фахівців ЄС, США і Канади), результатів оцінки ризиків. Варто відзначити, що обидва акти розроблені на виконання Закону "Про ринок природного газу" із врахуванням вимог законодавства Енергетичного Співтовариства та Регламенту 994/2010.

Менш однозначною є нова редакція Порядку створення страхового запасу газу, якою пропонується створення такого запасу в розмірі 100% запланованих місячних обсягів поставок споживачам. У пояснювальній записці є посилання на Директиву 2009/73/ЄС.

28 вересня, в ході першого засідання Кластеру 3 (енергетика, транспорт, навколишнє середовище та сфера цивільного захисту) Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету Асоціації Україна – ЄС, українська сторона висловила [зацікавленість у створенні Енергетичного Союзу](#) та долученні до нього. Зокрема, позиція Міненерговугілля полягає у виробленні спільних підходів на посилення енергобезпеки – наприклад, запровадження єдиного стандартизованого довгострокового контракту на імпорт газу до ЄС, єдиної формули ціни на імпортований газ, доступу до інструментів ЄС для фінансування проектів з розбудови інфраструктури.

29 вересня Міненерговугілля оприлюднило [Звіт за 2015 рік](#) за результатами проведення моніторингу безпеки постачання природного газу. Документ підготовлено згідно вимог статті 29 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, статті 7 Закону "Про ринок природного газу" та доручення прем'єр-міністра України. При формуванні Звіту було взято до уваги Керівні принципи Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо підготовки оновленої заяви з безпеки постачання енергетичних ресурсів.

Також у вересні Міненерговугілля затвердило Положення про функціональну підсистему безпеки нафтогазового комплексу єдиної державної системи цивільного захисту ([Наказ № 589](#)) та подібні документи у електроенергетичному та ядерно-промисловому комплексі, вугільно-промисловому комплексі. Також, [Міненерговугілля спростувало раніше поширену інформацію](#) про нібито відбирання газу в приватних компаній і заявило, що цього року [вперше буде використано](#) правила згідно з новим законом про ринок газу.

Україна досягла домовленостей про новий "зимовий пакет", однак продовжує прошуки фінансового ресурсу для закупівель газу

21 серпня в Мінську відбулася [робоча зустріч голови "Нафтогазу" А.Коболева та голови "Газпрому" О.Міллера](#), в ході якої сторони обговорили поточні питання взаємодії компаній, зокрема в наступному осінньо-зимовому сезоні. Наступна зустріч [відбулася](#) 16 вересня у Відні. 27 серпня міністр В.Демчишин здійснив робочий візит до Відня, де [зустрівся із віце-президентом Єврокомісії М.Шефчовічем](#) та іншими представниками ЄС. 26-27 серпня Президент П.Порошенко відвідав Брюссель, де [обговорив з головою](#) Європейської Ради Д.Туском можливість участі України в Енергетичному Союзі. У вересні за підсумками переговорів "Нормандської четвірки" була досягнута [домовленість про прискорення процесу підписання "зимового пакету"](#).

25 вересня на зустрічі в тристоронньому форматі ЄС-Україна-РФ було [домовлено про умови постачання газу в Україну](#) на наступний зимовий період, тобто з 1 жовтня 2015 року до кінця березня 2016 року. На зустрічі, на якій головував віце-президент Єврокомісії з Енергетичного Союзу М.Шевчовіч, взяли участь представники Єврокомісії, України та Росії, які парафували юридично обов'язковий протокол і подали його урядам на затвердження.

Відповідно до парафорованого протоколу, українська сторона бере на себе зобов'язання забезпечити транзит газу до ЄС, зокрема через закачування 2 млрд. кубометрів газу до підземних сховищ уже в жовтні 2015 року. Росія бере на себе зобов'язання знизити ціну на газ для України у IV кварталі 2015 року та I кварталі 2016 року до рівня, співставного з рівнем цін для суміжних з Україною країн ЄС.

Натомість Єврокомісія продовжить зусилля щодо знаходження необхідного фінансування з боку європейських та міжнародних фінансових інституцій для купівлі газу Україною. Частина цих грошей має бути доступною вже наприкінці цього року; тим часом, ["Нафтогаз" залучив](#) на ці цілі 500 млн. дол. кредитних коштів у державних банків.

15 липня Верховною Радою ратифіковано Фінансову угоду між Україною та Європейським інвестиційним банком щодо проекту "Реконструкція, капітальний ремонт та технічне переоснащення магістрального газопроводу Уренгой-Помари-Ужгород" ([Закон № 603-VIII](#)). 24 липня уряд надав держгарантії за зобов'язаннями НАК "Нафтогаз України" за кредитом від ЄБРР обсягом 300 млн. дол., що залучається для формування стабілізаційного (резервного) енергетичного фонду ([Постанова № 540](#)).

Можливості газової торгівлі України та ЄС лише зростають: 10 липня Україна підписала [Меморандум про взаєморозуміння щодо спільного підходу до питань диверсифікації поставок газу та викликів з безпеки газопостачань у регіоні Центральної та Південно-Східної Європи](#), а також План дій з метою прискорення реалізації проектів з будівництва газотранспортної інфраструктури. Меморандум [дає Україні можливість](#) збільшення обсягів транзиту газу, будівництва інтерконекторів з Польщею, Угорщиною і Румунією та можливість запуску "великого реверсу" зі Словаччини, а також забезпечення диверсифікації маршрутів постачань та підвищення енергетичної безпеки.

13 липня "Нафтогаз" [поширив червневий лист](#) від прем'єр-міністра А.Яценюка президентам Єврокомісії, Євроради та Європарламенту з проханням перевірити контракт між словацьким оператором Eustream та "Газпромом" через порушення ним законодавства ЄС та перешкоджання вільному газопостачанню в напрямку України. Тим часом, газові оператори України та Словаччини [обговорили питання збільшення поставок газу](#): за результатами переговорів було [знайдене технічне рішення із розширення газового коридору](#) з 1 грудня 2015 року. У пошуках альтернативних поставок Україна також звернулася до Білорусі з [проханням вивчити можливість транзиту газу із Литви](#); поки що сторони домовились про [консультації щодо транзиту української електроенергії](#).

Одним з пунктів плану заходів з підготовки до опалювального сезону ([Розпорядження № 809-р](#)) є доручення Міненерговугілля і "Нафтогазу" надати "Укртрансгазу" повноважень щодо укладення договору про сполучення транскордонних газопроводів (interconnection agreement) із словацьким оператором для забезпечення реверсного потоку газу з ЄС.

У вересні Словаччина заявила, що може [побудувати 7 км газопровід для збільшення поставок](#) до України, а "Нафтогаз" повідомив про [вхід на ринок двох нових трейдерів з Європи](#). Європейська мережа операторів ENTSOG надала "Укртрансгазу" [право присвоювати коди ідентифікації учасникам ринку](#).

У сфері реформи газового ринку:

Для запуску нового ринку газу було розроблено низку законопроектів та підзаконних актів, більша частина яких прийнята

У вересні до парламенту були внесені низка урядових законопроектів щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу – [№ 3072](#) (узгодження положень, можливість платного користування газорозподільними системами), [№ 3073](#) (зміни до Податкового кодексу), [№ 3074](#) (зміни до Митного кодексу, зокрема здійснення операцій заміщення газу, тобто бекхолу).

Зокрема, законопроектом № 3072 передбачено узгодити положення більше десятка законів та кодексів із положеннями Закону "Про ринок природного газу", зокрема в частині

експлуатації газотранспортних та газорозподільних систем, скасування кваліфікації постачання природного газу як житлово-комунальної послуги, можливості платного користування газорозподільними системами, забезпечення переходу від поняття "гарантований постачальник" до поняття "постачальник природного газу із спеціальними обов'язками", конкуренції щодо робіт із встановлення лічильників газу тощо.

1 жовтня Кабінет Міністрів затвердив Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у перехідний період ([Постанова № 758](#)). Положення діятиме до 1 квітня 2017 року, водночас до 31 березня 2016 року уряд встановив пільгову роздрібну ціну на природний газ, який використовується населенням для індивідуального опалення або комплексно – в розмірі 3,6 грн. за 1 кубометр у разі використання до 200 кубометрів природного газу на місяць. Документ не позбавляє побутових споживачів та виробників теплової енергії права обирати постачальника газу та купувати газ за цінами, що вільно встановлюються сторонами договору.

На виконання закону Міненергівугілля оприлюднило:

- [проект постанови Кабінету Міністрів "Про затвердження Тимчасового порядку проведення конкурсу на постачальника "останньої надії";](#)
- [проект постанови Кабінету Міністрів "Щодо визначення незалежних організацій, уповноважених на проведення експертизи вихідних даних проектів будівництва об'єктів газотранспортної або газорозподільної системи";](#)
- [проект постанови Кабінету Міністрів "Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України";](#)
- [проект постанови Кабінету Міністрів "Про забезпечення розрахунків за спожитий природний газ"](#) (затвердження порядків, передбачених п.6 ст.11 Закону "Про ринок природного газу");
- проект постанови Кабінету Міністрів щодо [нової редакції Тимчасового положення про порядок розрахунків за надання населенню послуг з газопостачання в умовах використання лічильників природного газу \(будинкових або на групу будинків\)](#).

Документами передбачається скасувати всі постанови Кабміну, які регулювали порядок формування тарифів та постачання газу, однак лібералізація ринку відбудеться з урахуванням перехідного періоду – принаймні до 1 квітня 2017 року, коли "Нафтогаз" перестане нести обов'язок щодо формування ресурсу газу для побутових споживачів. Натомість постачальника "останньої надії" буде обрано на 3 роки, тобто до жовтня 2018 року.

30 вересня на відкритому засіданні НКРЕКП було [прийнято постанови](#) про затвердження:

- Кодексу газотранспортної системи;
- Кодексу газорозподільних систем;
- Кодексу газосховищ та критеріїв, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірної доступу або режим регульованого доступу;
- Правил постачання природного газу;
- Типового договору постачання природного газу постачальником "останньої надії";
- Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам;
- Типового договору розподілу природного газу;
- Типового договору транспортування природного газу;
- Типового договору зберігання (закачування, відбору) природного газу;
- Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання.

Перед цим, 24 вересня НКРЕКП серією постанов № 2382-2426 затвердила нові тарифи [на транспортування газу розподільними трубопроводами](#) і [на транспортування газу магістральними трубопроводами](#), які почали діяти для газорозподільних компаній з 1 жовтня. Секретаріат Енергетичного Співтовариства надіслав Комісії листа, в якому надав позитивну оцінку щодо відповідності розроблених документів законодавству ЄС.

Варто зазначити, що розробка вторинного законодавства в НКРЕКП відбувалася за допомоги [спільного Проекту Світового банку та Єврокомісії](#) з технічної підтримки реформування газового сектору України (допомога газу від консалтингових компаній Ramboll і CMS McKenna LLC), а також короткострокової консультативної допомоги Claritas Energy Advisors в рамках [Програми Партнерства в сфері регулювання енергетики](#), яка реалізується Національною Асоціацією членів комісій з регулювання комунальних підприємств США (NARUC), за фінансової підтримки Агентства з міжнародного розвитку США (USAID).

На шляху до формування повноцінного газового ринку виникла низка перешкод

9 липня НКРЕКП оприлюднила лист [№ 6697/16/61-15 "Щодо укладання бюджетними установами та організаціями договорів на постачання природного газу за регульованим тарифом"](#), який стосується угод із газопостачальними підприємствами, утвореними в результаті відокремлення діяльності облгазів із розподілу та постачання природного газу. Договір укладається між трьома суб'єктами ринку – постачальником газу за регульованим тарифом, газорозподільним підприємством та споживачем.

15 липня регулятор [створив Робочу групу з опрацювання проблемних питань газорозподільних підприємств](#), до якої увійшли представники НКРЕКП та відповідних компаній ([Наказ № 200](#)). Мова йде про запровадження заходів щодо зниження обсягів виробничо-технологічних витрат і втрат газу, а також комерційного обліку газу. 14 липня НКРЕКП [схвалила](#) для оприлюднення [проект розпорядження Кабінету Міністрів](#), яком передбачається зобов'язати газорозподільні підприємства встановити до 1 січня 2016 року 100% лічильників газу населенню, що використовує його для підігріву води та приготування їжі.

На ринку динамічно змінюються суб'єкти управління регіональними мережами – облгази [розділяють постачання](#) і транспортування, [створюючи для постачання](#) окремі компанії, а Міненерговугілля [створює окрему державну](#) компанію з управління мережами. Водночас, за повідомленнями ЗМІ, [приватні трейдери пропонують на продаж промисловим споживачам газ](#) по 6,28 грн. за кубометр, що на 13% менше ціни газу, встановленої НКРЕКП для населення. Складна [ситуація склалась із блокуванням коштів газових компаній](#) через новий алгоритм НКРЕКП, що привернуло увагу Енергетичного Співтовариства.

Свої ініціативи з реформування ринку газу висували і депутати, чимало з них можна назвати популістськими

7 липня група народних депутатів від правлячої коаліції внесла до Верховної Ради законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність до положень Закону України "Про ринок природного газу" (стосовно особливостей провадження господарської діяльності на ринку природного газу у перехідний період)" ([реєстр. № 2312а](#)). Документ пропонує усунути можливі колізії та неоднозначні тлумачення положень законодавства, зокрема щодо ліцензування постачальників газу, а також виведення процедури сертифікації операторів ГТС з-під дії інших законів.

Водночас, група депутатів-членів Міжфракційного об'єднання "Свобода" внесла на розгляд парламенту законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку використання природного газу, видобутого на території України" ([реєстр. № 2408а](#)). Автори продовжують культивувати міф про "дешевий український газ", пропонуючи спрямувати його на забезпечення потреб ЖКГ та населення України.

21 липня народний депутат О.Кужель (фракція ВО "Батьківщина") внесла законопроект "Про особливості передачі в оренду об'єктів газорозподільних систем, що перебувають у державній чи комунальній власності" ([реєстр. № 2423а](#)). Документом пропонується сформувати процедуру залучення приватних компаній до оперування об'єктами газорозподільної системи у державній та комунальній власності на умовах оренди.

15 вересня народними депутатами С.Капліним та О.Сугоняком (обидва – фракція "Блоку Петра Порошенка") внесений законопроект "Про встановлення справедливої та економічно

обґрунтованої ціни постачання природного газу власного видобутку для потреб населення" ([реєстр. № 3104](#)). Документ пропонує виключити зі структури ціни на газ для населення дохід "Нафтогазу", збір у вигляді цільової надбавки, рентні платежі, ПДВ тощо.

У жовтні до Верховної Ради поступив законопроект "Про внесення змін до Розділу VII Прикінцеві та перехідні положення Закону України "Про ринок природного газу" (щодо спрямування населенню природного газу вітчизняного видобутку у повному обсязі)" ([реєстр. № 3216](#)). Автор ініціативи – народний депутат Ю.Тимошенко (фракція "Батьківщини") – пропонує спрямовувати населенню газ вітчизняного видобутку у повному обсязі, причому в перехідний період до 1 квітня 2018 року.

У вересні між урядом і депутатами [відбулись публічні дискусії](#), під час яких Робоча група з перевірки тарифів [звернулась до Кабінету Міністрів](#) із запитом перевірити достовірність дефіциту "Нафтогазу". У самому уряді вважають, що [підстав переглядати тарифи](#) немає

"Нафтогаз" планує реформу корпоративного управління та оприлюднив докладний звіт за 2014 рік, що став цінним документом для розуміння реформ

10 липня міжнародні компанії Baker & McKenzie та PricewaterhouseCoopers [представили](#) ЄБРР та "Нафтогазу" проект Плану дій щодо реформи корпоративного управління "Нафтогазу". Основні положення документу включають приведення корпоративного управління у відповідність до принципів ОЕСР, запобігання неправомірному політичному втручанням, створення Наглядової ради та поступове збільшення її незалежності, впровадження сучасних практик розкриття інформації, управління ризиками, аудиту, відокремлення оператора ГТС з окремою структурою корпоративного управління. Роль холдингу в майбутній моделі – "стратегічний контролер" над дочірніми структурами.

17 липня Кабінет Міністрів зменшив рівень капіталізації "Нафтогазу" на 1,8 млрд. грн., знизивши рівень збільшення статутного капіталу компанії, згідно із Постановою № 13 від 23.01.2015, до 29,7 млрд. грн. ([Постанова № 488](#)). Водночас, за неофіційними повідомленнями, які поширили ЗМІ, "Нафтогаз" перестав бути збитковою компанією, отримавши за I півріччя 2015 року [500 млн. дол. доходів](#).

Водночас, НАК "Нафтогаз України" [долучилась](#) до проведення електронних закупівель через державну систему ProZorro, а 29 вересня оприлюднила [річний звіт групи за 2014 рік](#), включно з консолідованою фінансовою звітністю, незалежний аудит якої провела аудиторська компанія Deloitte.

За інформацією "Нафтогазу", додатковий час було витрачено на проведення робіт, які не виконувалися у попередні роки. Зокрема, вперше з 2009 року було проведено переоцінку запасів вуглеводнів та оцінку основних засобів, а також проведено ґрунтовний [аналіз дебіторської заборгованості](#) групи, який було оприлюднено окремо.

Більша частина документу пояснює обрану "Нафтогазом" стратегію розвитку в загальному контексті реформи газового ринку України. Крім того, звіт [містить інформацію](#) про ключові ринки підприємств групи "Нафтогаз" (видобування, транспортування та постачання газу та нафти), про реформу корпоративного управління, про ринкове ціноутворення на газ, про інформаційну політику, соціальну та екологічну відповідальність тощо.

У сфері реформи ринку електроенергії:

Після кількох місяців плідних напрацювань представлено остаточну версію законопроекту про ринок електроенергії

У вересні, під час XIII Міжнародного форуму "Паливно-енергетичний комплекс України: сьогодні та майбутнє", було [представлено остаточну версію](#) проекту закону "Про ринок електричної енергії України", який буде спрямований Кабінетом Міністрів до парламенту.

Документ було [оприлюднено](#) на сайті Міненерговугілля 22 вересня. На тему реформи ринку електроенергії відбулись [слухання в Комітеті](#) Верховної Ради з питань паливно-

енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, де з остаточною версією документу [було ознайомлено депутатів](#).

Нагадаємо, першу версію [проекту закону](#) про ринок електричної енергії, який був розроблений за участю Секретаріату Енергетичного Співтовариства, Міненерговугілля презентувало ще 3 липня. Законопроект враховує вимоги Директиви 2009/72/ЄС щодо загальних правил функціонування внутрішнього ринку електроенергії та Регламенту № 714/2009 про умови доступу до мережі для транскордонного обміну електроенергією.

Одночасно у липні в парламенті був зареєстрований законопроект 2199а ["Про засади функціонування ринку електричної енергії України"](#), (автор – народний депутат С.Сажко, фракція "Опозиційного блоку"). За повідомленнями представників Міненерговугілля, Секретаріат Енергетичного Співтовариства [не рекомендував до прийняття](#) цей законопроект. У липні в Міненерговугіллі тривало громадське обговорення урядової версії законопроекту. Зокрема, аналітичний центр DiXi Group відповідав за збір коментарів від громадських організацій, публікуючи всі отримані заявки [на сайті коаліції](#) "Енергетичні реформи". Сама коаліція також надіслала офіційні коментарі до опублікованого проекту.

Також, за результатами засідання Колегії 7 липня, Міненерговугілля зобов'язало оприлюднити у липні проект Кодексу електричних мереж, а у вересні 2015 року доопрацювати його з врахуванням отриманих пропозицій ([Наказ № 453](#) від 17.07.2015). 17 липня [проект Кодексу електричних](#) мереж був оприлюднений. Також, згідно із наказом, до 30 жовтня Міненерговугілля має провести тестування роботи ринку прямих договорів.

Україна поступово переходить на ринкове формування тарифів на електроенергію та працює над ліквідацією перехресного субсидування

Відповідно до рішення від лютого 2015 року, прийнятого на виконання Коаліційної угоди, з 1 вересня розпочався другий етап вирівнювання цін на електроенергію для населення та ліквідації перехресного субсидування – підвищено [тарифи на електроенергію](#) для населення. У серпні Кабмін скасував свої попередні "рекомендації" НКРЕКП щодо тарифів на електроенергію ([Постанова № 562](#)), відкривши можливість до виконання узгодженого графіку їх вирівнювання до ринкового рівня.

Держава продовжує відмовлятися від проектів з Росією та шукає нові можливості для посилення ядерної безпеки

16 вересня Верховна Рада припинила дію угоди з Росією про співробітництво в будівництві енергоблоків № 3 та 4 Хмельницької АЕС ([Закон № 696-VIII](#)) та скасувала відповідний закон ([Закон № 697-VIII](#)). Тим часом, [Кабінет Міністрів затвердив пілотний проект "Енергетичний міст "Україна-ЄС"](#), який передбачає синхронізацію ХАЕС-2 з європейською системою ENTSO-E для експорту електроенергії до Польщі. Кошти від реалізації проекту планується залучити для фінансування будівництва ХАЕС-3,4.

30 вересня [Розпорядженням № 1020](#) уряд схвалив проект Угоди про фінансування Щорічної програми дій з ядерної безпеки 2014 року, підписати угоду уповноважений міністр економіки А.Абромавичус. Іншим [Розпорядженням № 776](#) від того ж дня, уряд вніс зміни до Комплексної (зведеної) програми підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних станцій, зокрема додавши частину про джерела фінансування, в якій витрати планується здійснювати за рахунок коштів від продажу електроенергії, що виробляється АЕС, а також коштів від ЄБРР та Євратома. Крім того, Україна провела [двосторонні консультації](#) з Австралією, під час яких сторони обговорили подальшу співпрацю у диверсифікації джерел енергії для України, зокрема у сфері ядерної енергетики.

Ситуація з ринком експорту електроенергії складна: рівень конкуренції вкрай низький, ДТЕК продовжує залишатися монополістом

Про це, зокрема, свідчать щомісячні аукціони, які проводить "Укренерго": [у липні](#) в ньому взяли участь дві компанії (ПАТ "Донбасенерго" і ТОВ "ДТЕК Трейдінг"), у [серпні](#) та [вересні](#)

– три ("ДТЕК Трейдінг", "Донбасенерго" та ТОВ "ТЕК"). І якщо ПАТ "Донбасенерго" та ТОВ "ТЕК" викупувають незначні обсяги експортних потужностей, то "ДТЕК Трейдінг" – сотні мегаватт в напрямку Польщі, Угорщини, Словаччини та Румунії. При цьому ситуація з експортом електроенергії погіршується: за інформацією джерел в Міненерговугіллі, в січні-червні 2015 року [Україна скоротила експорт електроенергії в 2,6 рази](#) порівняно з аналогічним періодом 2014 року – до 1,802 млрд. кВт-год.

У сфері державного регулювання енергетики:

Прийняття законопроекту про НКРЕКП зтягнулося, до процесу підключилися міжнародні партнери та експертна спільнота

15 липня до парламенту було внесено доопрацьовану версію законопроекту "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" ([реєстр. № 2966](#)). Водночас, як вказано у [висновку Головного науково-експертного управління Верховної Ради](#), перелік зауважень не змінився – основна критика стосується механізму призначення членів НКРЕКП (формування складу конкурсної комісії), нарахування внесків на регулювання, оплати праці працівників регулятора, його кошторису та аудиту витрат, скасування державної реєстрації актів НКРЕКП тощо.

Профільний комітет прийняв рішення підготувати звернення до Прем'єр-міністра щодо [створення спільної робочої групи](#) із залученням міжнародних експертів з метою розробки нової версії законопроекту та його подання на розгляд Верховної Ради у вересні.

5 вересня відбулася презентація Стратегічної дорадчої групи з доопрацювання законопроекту про енергетичного регулятора [№ 2966](#), створеної аналітичним центром DiXi Group за підтримки Міжнародного фонду "Відродження". До складу Групи увійшли народні депутати - представники усіх 6 фракцій Верховної Ради, представники міжнародних об'єднань регуляторів, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, Групи підтримки України Єврокомісії, представники посольств, а також українські експерти.

Учасниками Групи успішно проаналізовано законопроект на предмет ризиків для незалежності та професійності регулятора, створено зведений перелік зауважень, на основі яких почато розробку пропозицій з їх вирішення. Всі дотичні документи опубліковані [на окремій сторінці сайту коаліції "Енергетичні реформи"](#). На жовтень планується проведення стратегічної сесії, під час якої учасники Групи мають напрацювати фінальну версію пропозицій необхідних змін до законопроекту.

Також [ведуться переговори](#) про підготовку проекту Twinning з підтримки регулятора у процесі реформування ринку електроенергії", в рамках якого НКРЕКП співпрацюватиме зі словацьким регулятором RONI (Regulatory Office for Network Industries), який [став переможцем](#) за результатами конкурсного відбору організації-партнера.

Тим часом, уряд уточнив та підтвердив повноваження НКРЕКП в частині державного контролю та ліцензування

5 серпня Кабмін затвердив критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, яка підлягає ліцензуванню НКРЕКП, та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) ([Постанова № 565](#)). Таким чином, планові перевірки проводяться НКРЕКП максимум раз на рік (для об'єктів з високим ступенем ризику), раз на 3 роки (із середнім ступенем ризику), або раз на 5 років (з незначним ступенем ризику).

Того ж дня уряд затвердив оновлений перелік органів ліцензування ([Постанова № 609](#)). До виключної компетенції НКРЕКП увійшло ліцензування у сфері електроенергетики (крім постачання за нерегульованим тарифом), транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними трубопроводами, транспортування та розподіл газу, зберігання газу (в обсягах, що перевищують рівень, встановлений ліцензійними умовами) та постачання газу

(крім постачання за нерегульованим тарифом). Спільно з місцевими держадміністраціями НКРЕКП ліцензує централізоване водопостачання та водовідведення (крім такої діяльності за нерегульованим тарифом), виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) мережами та постачання теплової енергії (крім виробництва, транспортування та постачання за нерегульованим тарифом).

У сфері відновлюваної енергетики:

В Україні запроваджено "зелений тариф" для домогосподарств та скасовано "місцеву складову", замість якої введено надбавку до тарифу

В липні в Україні набув чинності [Закон № 514-VIII "Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії"](#). Документ скасував правило "місцевої складової", замість якої введено надбавку до тарифу в розмірі 5-10% при використанні обладнання українського виробництва на рівні 30-50% відповідно. Також законом знижено коефіцієнт "зеленого тарифу" для великих СЕС, підвищено коефіцієнти для малих СЕС і ГЕС, введено "зелений тариф" для електростанцій, що використовують геотермальні джерела енергії. Для приватних домогосподарств передбачене право на встановлення генеруючих установок для виробництва електроенергії не лише з сонячного випромінювання, а й з енергії вітру потужністю до 30 кВт.

20 липня НКРЕКП прийняла [Постанову № 2043](#) "Про встановлення фіксованих мінімальних розмірів "зелених" тарифів на електричну енергію для суб'єктів господарювання" та [Постанову № 2049](#) "Про встановлення "зелених" тарифів на електричну енергію для суб'єктів господарювання". Тарифи для СЕС встановлено на рівні 6,17-11,12 грн./кВт-год, для ВЕС – 1,54-2,70 грн./кВт-год, для виробників з біогазу/біомаси – 2,96 грн./кВт-год.

25 серпня [набула чинності](#) постанова НКРЕКП № 2044, яка встановлює фіксовані мінімальні розміри "зелених" тарифів на виробництво електричної енергії з ВДЕ домогосподарствами. Одночасно в силу вступила [Постанова НКРЕКП № 2046](#) від 20.07.2015 "Про встановлення "зелених" тарифів на електричну енергію для приватних домогосподарств".

Регулятор почав виплати недоотриманих коштів виробникам відновлюваної енергетики, які утворились внаслідок порушень в розрахунку "зелених тарифів"

Відповідно до рішення адміністративного суду Києва, який [зобов'язав комісію розглянути питання про додаткове перерахування різниці](#) між вартістю фактично проданої електроенергії в лютому 2015 року з відповідним законом рівнем "зеленого" тарифу, НКРЕКП 27 липня затвердила [постанову № 2060](#). 84 компанії, що оперують вітро- і геліоелектростанціями, виробники електроенергії з біогазу і біомаси, міні-ГЕС отримали 92 млн грн компенсації за відмову держави перераховувати їх тариф після девальвації гривні. 6 серпня Комісія встановила додатковий платіж для компенсації недоотриманих коштів для 84 виробників енергії з відновлювальних джерел в липні, серед переліку є яких ТОВ "Віндкрафт Україна" та ПрАТ "Вітряний парк Очаківський" ([Постанова № 2140](#)). 10 серпня регулятор [постановою № 2144](#) встановив розмір компенсації на серпень – для ТОВ "ВІНД ПАУЕР".

Урядова ініціатива з передачі повноважень на встановлення тарифів та ліцензування виробників тепла з ВДЕ наштовхнулася на критику експертної спільноти.

7 вересня Кабінет Міністрів вніс до Верховної Ради законопроект про внесення змін до Закону України "Про теплопостачання" щодо передачі повноважень на встановлення тарифів та ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії ([реєстр. № 3047](#)). Зміни стосуються установок, що виробляють тепло в обсязі до 55 тисяч Гкал на рік.

24 вересня урядовим комітетом [схвалено проект закону](#), розроблений Держенергоефективності та Мінрегіоном для стимулювання виробництва тепла з альтернативних джерел. Документ надає правові гарантії інвесторам щодо повернення вкладених інвестицій в реалізацію проектів через укладання з бюджетними установами довгострокових договорів на постачання теплової енергії, строк дії яких буде не меншим ніж строк окупності відповідних інвестиційних заходів (не менше 5 років).

Тим часом, Біоенергетична асоціація України [звернулася до віце-прем'єра Г.Зубка та голови профільного комітету Верховної Ради М.Мартиненка](#) із проханням обміркувати передачу повноважень органам місцевого самоврядування. На думку БАУ, існує висока ймовірність виникнення популізму на місцях і встановлення тарифу на тепло з альтернативних джерел енергії нижче рівня, прийнятого для інвесторів. Також експерти вважають загрозою брак кваліфікованих кадрів для розрахунку тарифів.

Депутатами зареєстровано низку законодавчих ініціатив зі стимулювання розвитку ринку біопалива та виробництва енергії з побутових відходів

1 липня у Верховній Раді зареєстровано проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підтримки виробництва біодизельного палива" (реєстр. [№ 2114а-2](#)). Документ передбачає виведення з переліку підакцизних товарів біодизель та його суміші. Автор – народний депутат А.Лопушанський (фракція "Блоку Петра Порошенка") – вважає, що законопроект допоможе відновленню роботи 14 великих та близько 50 малих біодизельних заводів в Україні потужністю 325 тис. т на рік.

3 липня у Верховній Раді зареєстровано проект Закону "Про внесення змін до деяких законів України щодо використання побутових відходів як альтернативного джерела енергії" (реєстр. [№ 2260а](#)). Проектом, розробленим групою депутатів, серед яких – голова комітету ПЕК М.Мартиненко, пропонується віднести побутові відходи до переліку альтернативних джерел енергії та поширити "зелений" тариф на електроенергію, вироблену з побутових відходів. Передбачається встановлення коефіцієнту "зеленого" тарифу для такого виробництва на рівні 3,74 з подальшим зниженням в 2020 році до 3,02.

22 липня Кабінет Міністрів відхилив нові редакції постанов № 293 та № 453, які створюють умови для економічно доцільного заміщення газу в сфері тепlopостачання. [На думку експертів](#), такий крок знижує конкурентоздатність місцевих альтернативних видів палива.

26 серпня члени Комітету Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки О.Домбровський і О.Лівік зареєстрували законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури землевідведення для будівництва об'єктів з виробництва теплової та/або електричної енергії з використанням відновлюваних джерел енергії та/або біологічних видів палива" ([реєстр. № 2529а](#)). Спрощення процедури передбачається за рахунок:

- розміщення таких об'єктів на земельних ділянках усіх категорій земель без зміни їх цільового призначення;
- надання земельних ділянок із земель державної або комунальної форми власності у користування власникам зазначених об'єктів за відсутності плану зонування або детального плану території.

У сфері навколишнього середовища:

Ратифікація Протоколу про стратегічну екологічну оцінку

1 липня Верховна Рада [ухвалила Закон № 562-VIII "Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті"](#). Законом ратифіковано Протокол, підписаний 21 травня 2003 року в Києві на 5-й Конференції міністрів "Довкілля для Європи". Ратифікація сприятиме адаптації законодавства України до законодавства ЄС, оскільки Протокол відтворює підхід

прийнятий на рівні ЄС та закріплений у Директиві 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище.

Законопроектна діяльність щодо оцінки впливу на довкілля

10 липня Головне науково-експертне управління Верховної Ради [висловило ряд зауважень та рекомендувало повернути на доопрацювання обидва законопроекти](#) про оцінку впливу на довкілля (реєстр. № 2910 від 20.05.2015 та № 2009а від 03.06.2015). 14 липня депутати відкликали законопроект № 2910. 17 липня Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи розглянув законопроект № 2009а і [пропонує прийняти його за основу](#) та доопрацювати його у процесі підготовки до другого читання. 29 вересня у Верховній Раді було зареєстровано [проект Постанови про прийняття за основу проекту Закону України про оцінку впливу на довкілля за №2009а/П](#).

Регуляторна діяльність Мінприроди України з питань викидів забруднюючих речовин
У серпні [Міністерство екології і природних ресурсів оприлюднило проект](#) наказу "Про затвердження форми дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами" та проект наказу "Про внесення змін до технологічних нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин із теплосилових установок, номінальна теплова потужність яких перевищує 50 МВт".

Останній розроблений з метою приведення наказу Мінприроди від 22 жовтня 2008 № 541 у відповідність до Закону України "Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства" з метою імплементації Директиви 2001/80/ЄС стосовно встановлення граничного рівня викидів певних забруднювачів до атмосфери великими спалювальними установками.

Охорона птахів

24 вересня [в Мінприроди відбулось чергове засідання Робочої групи з охорони природи](#), де, серед іншого, було розглянуто стан наближення національного законодавства до Директиви про захист диких птахів. Опрацьовано та погоджено нову редакцію перекладу Директиви 2009/147/ЄС про захист диких птахів.

У сфері енергоефективності:

Нова Директива з енергоефективності – новий рівень зобов'язань

В липні міністр енергетики В.Демчишин охарактеризував поточну ефективність використання енергоресурсів як ["дуже сумнівну"](#), заклавши доопрацювати серед інших законопроект про енергоефективність. В той же місяць представники органів влади та Секретаріату Енергетичного Співтовариства [працювали у Відні над законопроектом "Про енергоефективність в Україні"](#), що визначає основні засади державної політики у сфері енергетичної ефективності будівель; органи, уповноважені здійснювати державне управління у цій сфері та їх повноваження; організаційно-правові засади паспортизації та сертифікації енергетичної ефективності будівель; основні енергоефективні заходи в будівлях; загальні засади професійної діяльності та інформаційного забезпечення в сфері енергетичної ефективності будівель.

У вересні, під час 38 засідання Постійна група високого рівня [схвалила текст Директиви](#) і передала до Міністерської Ради Енергетичного Співтовариства. Тим часом, одна з громадських організацій опублікувала переклад відповідної європейської Директиви [українською мовою](#).

Національний план дій з енергоефективності

В липні уряд заявляв про [підготовку документу до внесення до Кабінету Міністрів України](#) та проводив експертне обговорення. У вересні після додаткового відправлення на погодження позиції щодо викидів з Міністерством екології та природних ресурсів, Нацпландій з енергоефективності був розглянутий. Урядовий комітет з питань економічного розвитку та європейської інтеграції [підтримав відповідний проект розпорядження](#) і документ чекає на розгляд Кабінету Міністрів.

Енергетичний сервіс

В липні Держенергоефективності повідомило про [розробку проекту примірного енергосервісного договору](#), висловивши сподівання на швидкий розгляд документу в Мінрегіоні та звернувши увагу на потребі допомогти місцевим радам створити шаблони деяких документів. Агентство також звернулося до міжнародних донорських організацій з проханням допомогти в розробці методики щодо проведення конкурсних торгів за NPV.

В серпні [Держенергоефективності](#) та [Мінрегіон](#) опублікували проект постанови Кабміну "Про затвердження Примірного енергосервісного договору" з додатками. Документ є фактично шаблоном договору, що охоплює предмет та ціну договору, описує об'єкт, режими та умови використання енергоресурсів, базовий рівень споживання та закріплює скорочення споживання, закріплює строк дії договору, порядок оплати енергосервісу, порядок та методи розрахунку і перевірки фактичного рівня скорочення споживання та/або витрат, описує права та обов'язки сторін, їх відповідальність, описує комплексне випробування обладнання, умови, порядок та наслідки розірвання договору, порядок переходу права власності, порядок коригування визначення та розрахунку результату здійснення енергосервісу, тощо.

ЄС в рамках програми Horizon 2020 профінансує в Україні проект "EnPC-INTRANS", який спрямований на [розвиток потенціалу виконання енергосервісних контрактів](#) на муніципальному рівні і охоплює 9 європейських країн.

Облік

В липні Група підтримки України Єврокомісії звертала увагу Держенергоефективності та деяких народних депутатів на необхідність доопрацювання та реєстрації у Верховній Раді [законопроекту про обов'язковий комерційний облік енергоресурсів](#).

Тим часом, у Верховній Раді зареєстровано [проект Постанови про прийняття за основу законопроекту "Про внесення змін до Закону України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу" \(щодо порядку компенсації споживачам вартості встановлених ними лічильників обліку природного газу постачальниками газу\)"](#), якою пропонується повернути відповідний законопроект на доопрацювання.

8 липня Кабінет Міністрів врегулював процедуру [подання засобів вимірювальної техніки на періодичну перевірку, обслуговування або ремонт](#) (Постанова № 474).

Державні програми

На початку липня Держенергоефективності прозвітувало про видачу [кредитів на суму понад 130 млн. грн. 7400 отримувачам, причому 60 млн. грн. банки видали за місяць](#) – з початку червня до початку липня. До кінця місяця [сума виданих кредитів перевищила 210 млн. грн., а кількість їх отримувачів зросла до 12 тис.](#), при цьому за тиждень брали кредитів на 20-30 млн. грн. В [серпні](#) сума виданих кредитів збільшилася до 389,5 млн. грн. У вересні ця сума збільшилася до [575,3 млн. грн. \(за 34 701 кредит\)](#).

Паралельно з цим розширювалася співпраця з органами місцевої влади щодо співфінансування програми та відшкодування частини відсотків по кредитах (на додачу до державної програми, яка відшкодовує частину тіла кредитів). У липні кількість меморандумів про партнерство в сфері енергоефективності житлових будинків [збільшилася до 18](#): в [Дніпропетровську](#) мали розробити міські та регіональні програми, за якими з місцевого та обласного бюджетів будуть виділені кошти (зокрема, облрада мала виділити 200 тис. грн.) на відшкодування відсоткової ставки за кредитами; в [Сумах](#) облрада також

вирішила виділити 200 тис. грн. на такі потреби та внести це у регіональну програму підвищення енергоефективності; [Хмельницька](#) міська рада затвердила Програму часткового відшкодування відсоткових ставок на 2015-2017 роки, виділивши на неї в цьому році 266 тис. грн.; [Бориспільська](#) райдержадміністрація розробляє відповідну районну програму та планує виділити в 2015 році близько 500 тис. грн.; подібну програму узгоджують [на Закарпатті](#) та [в Запоріжжі](#). В серпні [кількість областей, які долучилися, зросла до 22](#) (зокрема, приєдналися [м.Київ, Миколаївська область та м.Миколаїв, м.Запоріжжя, Волинська область та м.Луцьк](#)) – було прийнято 16 регіональних програм (5 обласних, 11 міських та 1 районна програми). У вересні підписали [меморандуми](#) з Одеською облдержадміністрацією, облрадою та Одеською міською радою – на кінець місяця було підписано загалом [24 меморандуми, а також прийнято вже 44 регіональні та місцеві програми](#).

Посилюється конкуренція між банками, які видають кредити – вони [збільшують строки кредитування для ОСББ та ЖБК](#), домовляють про співпрацю та інформування [з мережами будівельних гіпермаркетів, спрощують умови для ОСББ](#). Віце-прем'єр Г.Зубко звернувся до державних банків-учасників програми з проханням [знизити відсоткові ставки за кредитами](#), цитуючи при цьому зниження облікової ставки НБУ. Один з банків [повідомив про зниження](#) відповідних відсоткових ставок.

Держенергоефективності розробило проект постанови Кабінету Міністрів України "Про продовження строку виконання Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки", запропонувавши [продовжити програму на 2016 рік](#).

В серпні уряд затвердив [Постанову № 614](#), завдяки якій отримувачі субсидій можуть [отримати 70 % компенсації від держави](#) на придбання котла чи матеріалів для утеплення власної квартири або будинку. Постановою також передбачено підвищення граничної суми відшкодування позичальникам частини суми кредитів до 12-14 тис. грн.

Можливості для фінансування

В липні [Європейський інвестиційний банк надав Україні кредит в розмірі 400 млн. євро на фінансування інфраструктурних проектів](#) – гроші обіцяють спрямувати в тому числі і на заходи з енергоефективності: забезпечення централізованого теплопостачання, енергетичної ефективності громадських будівель, міське освітлення. Швейцарія надасть [збільшить допомогу Україні до 100 млн. швейцарських франків](#) до 2018 року, що в тому числі стосується заходів з енергоефективності.

В серпні [Світовий банк виділив 732 млн. дол.](#) на інвестиційні проекти, спрямовані на розвиток міської інфраструктури та підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України.

У вересні Держенергоефективності підписало Меморандум про співробітництво у сферах енергоефективності, енергозбереження та відновлюваної енергетики зі [Словацьким інноваційним енергетичним агентством \(СІЕА\)](#).

Інформування

Протягом всього кварталу Держенергоефективності займалося [просуванням державних програм з відшкодування частини кредитів](#) – були проведені численні семінари в областях за сприяння донорів та місцевих адміністрацій.

В серпні в Агентстві працювали колл-центр та комунікаційний центр, який, зокрема, займається організацією заходів з інформування населення про програми з енергоефективності, а також перейшли до реалізації ["плану 473" - популяризації програм енергоефективності на рівні районів](#). Агентство ставить собі за мету поінформувати мешканців всіх районних центрів, тому співробітники комунікаційного центру допомагатимуть представникам районної влади інформувати людей. За серпень Агентство провело близько 90 семінарів-практикумів в районах. У вересні кількість проведених заходів

збільшилася до [338](#), а відвідали їх близько 7 тисяч громадян. Проводити заходи планують [до кінця жовтня](#). В Агентстві навіть [застерігають](#) про випадки шахрайства – появи осіб, які ходять по оселях і пропонують придбати у них енергоефективне обладнання та матеріали в кредит начебто за державною програмою.

Спільно з проектом USAID "Муніципальна енергетична реформа в Україні" та Проектами Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) Держенергоефективності підготувало [брошуру](#), в якій описано зміст державної програми, переваги різноманітних заходів з енергоефективності, а також умови кредитування банків за програмою з енергоефективності. Відповідну брошуру роздають під час семінарів.

Тим часом одна з енергетичних компаній збирається створити карту енергоефективності регіонів, в основі якої буде [Рейтинг енергоефективності регіонів](#) України за показниками витрат паливно-енергетичних ресурсів. Очікується, що буде проаналізовано і оцінено кінцевий рівень споживання енергії в 10 галузях переробної промисловості, сільському господарстві, видобувній промисловості, будівництві, сфері послуг і секторі житлового господарства областей України.

Маркування

17 липня Кабінет Міністрів [затвердив Технічний регламент енергетичного маркування побутових посудомийних машин](#) (Постанова № 514), що набуде чинності через шість місяців з дня опублікування.

В серпні Держенергоефективності [оприлюднило](#) проект постанови Кабміну "Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування побутових духових шаф та кухонних витяжок", а Мінрегіон запланував цей документ в змінах до Плану своєї діяльності з підготовки нормотворчих документів на [грудень](#).

Енергетична ефективність будівель

В липні законопроект про енергоефективність будівель [обговорювали](#) в Держенергоефективності на зустрічі з представниками Групи підтримки України Єврокомісії та народними депутатами.

У вересні законопроект "Про енергоефективність будівель" отримав зауваження від Енергетичного Співтовариства (зокрема, щодо обов'язковості сертифікації будівель) і не виноситься на урядові обговорення та затвердження. Тому необхідне проведення додаткових консультацій, які могли б наблизити позиції сторін до компромісу.

Тим часом у Мінрегіоні заявили, що [потенціал заощадження на використанні тепла в будинках](#) є доволі суттєвим – 40% на фоні 10% на стадії вироблення теплової енергії та 15% на стадії транспортування.

В Держенергоефективності наголосили, що [80% житлового фонду потребують термомодернізації](#), а для того, щоб утеплити весь житловий фонд країни, потрібно більше 800 млрд. грн. В свою чергу, проведення комплексної термомодернізації житлових будинків дозволить заощадити до 50% від сьогоднішнього споживання енергії.

У сфері нафти і нафтопродуктів:

Уряд почав роботу над імплементацією Директиви 2009/119/ЄС щодо встановлення зобов'язань з підтримки мінімальних запасів нафти та/або нафтопродуктів

2 липня Міненерговугілля створило робочу групу для розробки моделі створення запасів нафти і нафтопродуктів у складі представників міністерства (В.Куйда, М.Оринчак, І.Рубан, С.Коляденко-Лінецька), співробітників Представництва ЄС в Україні (О.Сімак, С.Ладний), ДФС, Держрезерву, "Нафтогазу" та "Укртранснафти" ([Наказ № 412](#)). Розроблена групою модель має містити план поступового нарощування запасів сирової нафти і нафтопродуктів, програму фінансування, інформацію про відповідальний орган, а також кроки з апроксимації

законодавства щодо запасів нафти і нафтопродуктів. Після цього запланована розробка відповідного законопроекту про підтримку мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів. Контроль за виконанням наказу покладено на заступника міністра І.Діденка.

Конфлікт із олігархом Коломойським за управління "Укрнафтою" перейшов у судову площину: проти "Нафтогазу" подано позови до Лондонського та Стокгольмського арбітражів

16 липня голова правління "Нафтогазу" А.Коболев [повідомив](#), що міноритарні акціонери ПАТ "Укрнафта" подали позов до Лондонського арбітражного суду щодо порушення "Нафтогазом" акціонерної угоди. [У позові](#) міноритарії поскаржилися на новий закон про акціонерні товариства, який позбавив їх контролю над головою правління "Укрнафти" та частиною її наглядової ради, а також знизив кворум для загальних зборів акціонерів з 60% до 50%. Раніше міноритарії, завдяки акціонерній угоді від 2010 року і доповненнях до неї від 2011 року, мали ексклюзивне право пропонувати загальним зборам акціонерів кандидата на пост глави правління "Укрнафти", який потім пропонував наглядовій раді інших членів правління, а також право пропонувати 5 з 11 членів наглядової ради.

22 липня І.Коломойський [повідомив](#), що його структури подали проти "Нафтогазу" два позови: до Лондонського та Стокгольмського арбітражів. Другий позов містить претензію на 5 млрд. дол. за те, що "Нафтогаз" і регулятор змушували компанію продавати газ для населення за ціною, нижчою від собівартості видобутку, не дозволяли продавати газ на відкритому ринку, а також відібрали частину газу компанії, який знаходився у сховищах "Укртрансгазу".

Також 17 вересня народний депутат С.Лещенко (фракція "Блоку Петра Порошенка") [оприлюднив інформацію](#), що І.Коломойський платив секретну компенсацію колишньому главі "Укрнафти" для того, щоб той передав свої повноваження заступникам голови правління В.Пустоварову або О.Куцу, які захищали бізнес-інтереси олігарха.

28 вересня Наглядова рада ПАТ "Укрнафта" [затвердила М.Роллінза на посаді голови компанії](#). Зі слів голови "Нафтогазу" А.Коболева, у 2015 році перед Роллінзом стоять два завдання – розробка стратегії "Укрнафти", а також сплата дивідендів компанії у держбюджет за 2014 рік.

Триває конфлікт навколо викачаної технологічної нафти, яка зберігається на потужностях "Укртатнафти" Коломойського

[За даними ЗМІ](#), экс-голова оператора нафтопроводів "Укртатнафти" О.Лазорко встиг до звільнення укласти кабальний договір, який забороняє зміни умов прокачки нафти для компанії Коломойського.

Виконавчий директор "Нафтогазу" А.Пасішник 2 серпня [повідомив](#), що компанія надіслала листа, яким запропонувала "Укртатнафті" викупити викачану технологічну нафту за ринковою вартістю, на умовах відтермінування оплати. Єдиною умовою з боку державної компанії є "повернення сплачених заводу необґрунтованих витрат на оренду резервуарів для зберігання цієї нафти, бо згідно результатів перевірки її якості – нафтою, покладеною на зберігання, завод користувався". Відповіді НАК не отримав.

5 серпня "Укртатнафта" [звернулася](#) до Окружного адміністративного суду Києва з проханням скасувати постанову НКРЕКП № 1836 від 25 червня 2015 року, якою було підвищено тарифи на прокачування української нафти на НПЗ у 3,8-7,5 разів.

3 вересня групою депутатів зареєстровано [законопроект № 3026](#) щодо зменшення плати за транспортування нафти магістральними нафтопроводами з метою стимулювання внутрішніх потоків сировини. Документ пропонує зменшити ставки рентної плати за прокачування до 10% від вартості транспортування нафти, а також скасувати коригуючі коефіцієнти.

У сфері статистики:

У відповіді на запит аналітичного центру DiXi Group, у вересні Держстат повідомив, що опрацьовує інформацію щодо середніх цін на газ та електроенергію для кінцевих споживачів, які склались у I та II півріччі 2014 року. Дані були надані НКРЕКП і після обробки будуть подані до Енергетичного Співтовариства.

У сфері конкуренції:

Оновлений АМКУ демонструє нову якість роботи на енергетичних ринках, розпочавши справу про зловживання монополізмом

8 липня в АМКУ [відбулось обговорення](#) технічного завдання проекту ЄС за програмою Twinning, яка передбачає два основні завдання гармонізацію законодавства про конкуренцію з правилами ЄС та розвиток інструментів правозастосування, інституційної структури АМКУ для проведення досліджень важливих ринків.

21 липня відбулася зустріч представників АМКУ з експертами Групи підтримки України в Єврокомісії в рамках [Місії з аналізу інституційного потенціалу в сфері конкуренції \(програма TAIEХ\)](#), 23 липня [консультації продовжилися](#) на більш високому рівні. Програма передбачає сприяння у вдосконаленні діяльності АМКУ в антитрастовій діяльності та у впровадженні ефективного механізму надання державної допомоги в Україні з метою наближення до стандартів ЄС. 14-17 вересня робота Місії [була продовжена](#).

У липні державний уповноважений АМКУ М.Ніжнік поінформувала про [внесення змін до Положення про концентрацію](#) (щодо встановлення часу розгляду справ, який не матиме перевищувати 180 днів), започаткування [публікації рішень АМКУ](#) (на виконання вимог Угоди про асоціацію між Україною та ЄС), розробка [проекту рекомендаційних роз'яснень принципів накладення штрафних санкцій](#) за порушення конкурентного законодавства, [перегляд Положення про концентрації](#) (щодо скорочення переліку необхідної інформації та документів), [розробку нормативно-правових актів з питань державної допомоги](#).

Відомство також [оприлюднило законопроект](#) про внесення змін до Закону "Про Антимонопольний комітет України", яким пропонується уникнути дублювання запитуваної органами АМКУ інформації, якщо така вже надавалася та не зазнала змін.

У серпні АМКУ заявив про [зниження інформаційного навантаження на бізнес](#), зокрема припинення запитів періодичної інформації, яке прямо не передбачено дорученнями АМКУ або рішеннями у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання.

20 липня АМКУ [розпочато комплексне дослідження ринків електричної енергії](#), результатом якого [має стати рішення](#) про те, чи належним чином сегментований ринок, чи є теплова генерація окремим ринком або ним є в принципі вся генерація. Зокрема, АМКУ [направив вимоги](#) направив вимоги про надання інформації до генеруючих компаній теплових електростанцій (ПАТ "Центренерго", ПАТ "ДТЕК Дніпроенерго", ПАТ "Донбасенерго", ТОВ "ДТЕК Східенерго", ПАТ "ДТЕК Західенерго"), до ДП "НАЕК "Енергоатом", ДП "Енергоринок", ДП "Укренерго", компанія-виробникам електроенергії на ГЕС, ТЕЦ, об'єктах з використанням альтернативних джерел енергії. Також АМКУ звернувся до Міненерговугілля, НКРЕКП, експертів ринку, для надання відповідних роз'яснень, документів, матеріалів та обґрунтувань. Для всебічного дослідження цього питання залучені міжнародні експерти у сфері конкуренції та енергетики.

17 вересня [АМКУ ухвалив рішення про порушення справи](#) про зловживання монополієм становитиме групою компаній ДТЕК – відповідне впровадження відкрито 18 вересня. З відповідною заявою про порушення справи до АМКУ звернулася НКРЕКП. За словами голоми АМКУ Ю.Терентьєва, проміжні результати будуть відомі за два місяці.

Також АМКУ затвердив рекомендації НКРЕКП щодо усунення недоліків у механізмі формування оптової ринкової ціни на електрику. Зокрема, регулятор має розробити і

затвердити порядок формування прогнозованої оптової ринкової ціни з урахування граничної ціни системи щодо вугілля та умовно постійних витрат суб'єктів генерації.

28 вересня в АМКУ відбувся круглий стіл на тему "Актуальні питання захисту економічної конкуренції на ринках бензинів і дизельного пального", за підсумками якого учасники домовилися про спільні заходи для [розроблення Правил професійної етики на ринках бензинів і дизельного пального](#) та науково-експертних досліджень відповідних ринків.

Водночас, у контексті надання державної допомоги, перевірки засвідчили неефективність системи у попередні роки

2 липня Верховна Рада прийняла [Закон № 576-VIII "Про Рахункову палату"](#), ініційований Президентом, яким передбачається розширення повноважень Рахункової палати в частині здійснення контролю за надходженням коштів до Державного бюджету, що дає змогу забезпечити контроль в повному обсязі, з урахуванням міжнародних стандартів аудиту державних фінансів.

22 липня Рахункова палата повідомила, що [розглянула результати перевірки обґрунтованості надання та законності застосування пільг](#) з податку на прибуток підприємствами ПЕК у період 2013-2014 років та зробила висновок, що в Україні не створено цілісної та ефективної системи державного контролю за чинними податковими пільгами. Не запроваджена також методика оцінки ефективності галузевих пільг державними органами, які ініціювали їхнє впровадження.

Зокрема, жоден державний орган не здійснив на сьогодні оцінку економічної ефективності впровадженої у 2011 році пільги з податку на прибуток у сфері виробництва і передачі електроенергії, транспортування і розподілення газу, які реалізують інвестиційні програми, включають у тарифи на електроенергію інвестиційну складову, необхідну для повернення кредитів, інвестицій тощо. За висновком Рахункової палати, реального покращення стану компаній-пільговиків не відбулося, нарахування та сплата податку на прибуток у цілому зменшилися.

Відомство також провело [аудит вугільних дотацій](#). За його підсумками Рахункова палата зробила висновок, що Міненерговугілля у 2012-2014 роках не забезпечило законного, ефективного та результативного використання коштів державного бюджету, передбачених на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції. Аудитом встановлено, що за відсутності реального реформування галузі дії Міненерговугілля призводили лише до збільшення обсягів бюджетного фінансування.

У сфері соціальної політики:

Влада намагається зменшити соціальну напругу, котра виникає через перехід до ринкового формування тарифів на електроенергію

16 липня було прийнято [Закон № 626-VIII "Про внесення змін до деяких законів України у сфері комунальних послуг"](#), яким заборонено встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги нижче розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво. Документ був ключовою вимогою міжнародних партнерів України, зокрема МВФ, у наданні макрофінансової допомоги.

Крім того, уряд виділив 5,9 млрд грн. на [компенсацію різниці в тарифах](#) у зв'язку з ростом курсу долара ([Постанова Кабінету Міністрів № 723 від 2 вересня](#)).

Програма житлових субсидій наразі [залишається головним механізмом забезпечення соціального захисту](#) найбільш вразливих верств населення під час оплати ними житлово-комунальних послуг. За статистикою Мінсоціполітики, вже [більше 2 млн 800 тис. родин оформили субсидію](#) за новою системою. Міністр соціальної політики П.Розенко зазначив, що тільки 1% людей отримує відмову в її наданні. Він підкреслив, що відмови здійснюються з

абсолютно об'єктивних причин і жодних [штучних обмежень для оформлення субсидій на сьогодні немає](#). Очікується, що до кінця опалювального сезону по них звернеться [4,7 млн родин](#), тим паче, що у держбюджеті для забезпечення населення субсидіями передбачено [24,5 млрд грн](#).

Держава реагує на перші результати запровадження нової системи субсидій та працює над усуненням її недоліків

Перші результати запровадження нової системи субсидій в цілому продемонстрували позитивні результати. Разом із тим, існують і певні проблеми: відповідно до статистики, у деяких областях [рівень оформлення субсидій становить менше 50%](#). Саме тому П. Розенко звернувся до прем'єр-міністра А. Яценюка з проханням дати доручення головам обласних і районних державних адміністрацій [взяти на особистий контроль стан призначення субсидій у регіонах](#). Прем'єр зазначив, що відтепер голови ОДА і РДА [нестимуть персональну відповідальність за оформлення субсидій](#) населенням.

Попри необхідність посилити інформаційну роботу з людьми, варто відзначити й позитивні моменти: зокрема, [врегульовано питання надання субсидій фізичним особам-підприємцям](#). Крім того, у Мінсоцполітики констатують, що на сьогодні [технічних проблем із оформленням субсидій не виникає](#). Нещодавно також було вирішено ще одну проблему, яка виявилася під час практичного застосування програми житлових субсидій, а саме – невміння громадян правильно заповнити декларацію про їхні доходи. Її було вирішено завдяки постанові Кабінету Міністрів № 475 ["Про спрощення порядку призначення та надання населенню житлових субсидій"](#). Вона дозволила налагодити [ефективнішу співпрацю Уряду з Державною фіскальною службою і Пенсійним фондом](#).

Тим часом, [Постановою № 752](#) від 23 вересня, зокрема, [скасовано низку факторів, які унеможлилювали чи гальмували процес призначення субсидій](#), серед яких, наприклад, необхідність обов'язкового оформлення особових рахунків на сплату послуг ЖКГ. Крім того, визначено вичерпний перелік документів, які враховуються комісією при ухваленні рішення про призначення субсидії з урахуванням лише осіб, що фактично проживають у помешканні; у разі розбіжності в даних про склад зареєстрованих осіб і про кількість осіб, яким нараховується плата за послуги, для розрахунку субсидії використовуються дані про склад зареєстрованих тощо.

На виконання доручення прем'єр-міністра А. Яценюка також [створюються мобільні офіси](#): спеціальні бригади виїжджатимуть на місця та допомагатимуть громадянам в оформленні субсидій там, де немає установ соціального захисту.

Більше того, Президент України П. Порошенко ветовав закон [№ 2676](#), що змінював процедуру нарахування субсидій пенсіонерам та інвалідам. Варто зазначити, що раніше в Мінсоцполітики прийнятий законопроект викликав обурення. Зокрема, міністр П. Розенко заявив, що документ не спрощує, а навпаки, значно [ускладнює процедуру оформлення субсидій](#). Крім того, високопосадовець зазначив, що [виконання цього закону на практиці неможливо](#) і якби він вступив у дію, то приблизно [2,5 млн громадян втратили б можливість отримати субсидію](#).

Подібні нововведення мають значно прискорити надання субсидій. Це вкрай актуально, оскільки кількість звернень за призначенням житлових субсидій суттєво зросла: як зазначають у Мінсоцполітики, напередодні опалювального сезону [вона збільшилася з 88 до 148 тис. звернень на тиждень](#).

Кабмін відповідно до повноважень, наданих новим законом про ринок газу, [ухвалив рішення щодо надання соціальної норми в обсязі 200 кубометрів газу за ціною 3600 грн. за тис. кубометрів для всіх домогосподарств](#), які використовують природний газ для опалення. Прем'єр-міністр А. Яценюк зазначив, що це вдвічі менше, ніж гранична ціна природного газу, яка наразі становить 7188 грн.